

Особистісно орієнтовані технології навчання в музичній освіті та вихованні

У тезах розглянуто сутність особистісно-орієнтованих технологій, які використовують у музичній освіті та вихованні, основні завдання особистісно орієнтованого навчання, індивідуалізований підхід до навчання.

Ключові слова: технологія, особистісно-орієнтовані технології, гуманістичний підхід.

Ключевые слова: технология, личностно ориентированные технологии, гуманистический подход.

Keywords: technology, personally orientable technologies, humanistic approach.

Головним завданням сучасної освіти та виховання визначається орієнтація на розвиток та самоактуалізацію особистості. Особистісно орієнтована освіта передбачає не формування особистості відповідно до визначених нормативних завдань і положень ззовні, а створення необхідних умов для прояву її здібностей та можливостей, закладених природою.

Термін «технологія» походить від грецького *tehne* – “мистецтво, майстерність, уміння», і *logos* – наука, вчення. Отже, поняття «технологія» можна трактувати як науку про майстерність, мистецтво здійснювати виробничий процес [1,с.317].

За визначенням ЮНЕСКО, технологія – це «системний метод створення, застосування і визначення» всього виховного процесу із «урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії»[2,с.23].

Основним завданням особистісно орієнтоване навчання ставить художньо-творчу самореалізацію особистості дитини, насичення процесу навчання розумінням його змісту, а не репродуктивне засвоєння певної системи наукових знань та формування умінь і навичок.

Як зазначає С.С.Горбенко, призначення особистісно орієнтованих технологій полягає в тому, щоб підтримувати та розвивати природні якості дитини, індивідуальні здібності; допомагати у становленні її суб'єктності, соціальності, культурної ідентифікації, творчої самореалізації [1,с.320].

Такі технології надають можливість зробити навчання сферою самоствердження особистості дитини, середовищем реалізації її можливостей

та потенцій. Це можливо лише за умови створення сприятливих умов для дитини у навчанні, тобто таких, коли дитина відчуває підтримку і розуміння з боку вчителя. Процес навчання здійснюється за принципом діалогічності, створення суб'єкт-суб'єктних відносин на рівні «вчитель-дитина», залучення дитини до конструювання процесу навчання в найбільш оптимальному змісті та формах, відповідно до особистісних показників кожної дитини.

Пропоновані в педагогіці особистісно орієнтовані технології не є принципово новими. Вони базуються на гуманістичному підході до навчання, витоки якого сягають в глибоку давнину і пов'язують з іменами Протагора, Сократа, Платона, Арістотеля та інших римських мислителів. Гуманістичний підхід, як самостійний напрям в науці, виокремився у 50-ті роки ХХ століття. Людина розглядається як цілісна унікальна особистість, яка сама впливає на свою долю. Гуманістичний підхід розглядає особистість як «відкриту можливість» самоактуалізації, притаманну тільки людині [2, с.29].

Для реалізації особистісного підходу у навчанні, необхідно забезпечити комфортні умови для розвитку особистісних потенцій кожної дитини. Навчання має стати сферою самоствердження особистості, реалізації її здібностей. Це відбувається у процесі саморозкриття, актуалізації власних сил як учня так і вчителя.

Індивідуальні заняття у школах мистецтв та школах естетичного виховання створюють найбільш сприятливі умови для реалізації особистісно орієнтованих технологій. На таких заняттях вчитель має унікальні можливості найбільш повного розкриття особистісних здібностей дитини, врахування типу темпераменту, репрезентативної системи світосприйняття, прояву комунікативності. Отже, для ефективного застосування особистісно орієнтованих технологій навчання, їх вибору, важливого значення набувають психологічні чинники організації занять. Зупинимось на них більш детально.

Кожна дитина має той чи інший тип темпераменту, який безпосередньо впливає на її навчальну діяльність. Відповідно, вчитель має це враховувати і будувати взаємодію з дитиною, враховуючи особливості такого прояву. Слід пам'ятати, що діти-меланхоліки найбільш вразливі, схильні до перебільшень і

тривалих переживань, можуть відреагувати навіть на незначні зауваження. Дитина-флегматик має схильність до повільного темпу виконання дій, потребує додаткового часу для налаштування на зміну вимог, схильна бути терплячою і досягає результативності, якщо перед нею не ставлять кілька вимог, а зосереджують на чомусь одному. Дитина-холерик, навпаки, нудиться від одноманітності діяльності, а комфортно почувається у різноманітних завданнях, які нетривалі і потребують швидкого виконання. Дитина-сангвінік, найбільш позитивна, впевнена у своїх діях, і виконує всі завдання з ентузіазмом, якщо це для неї цікаво. У таких дітей слід завжди підтримувати мотивацію.

Різна система світосприйняття також визначає найбільш сприйнятливую форму подачі навчального матеріалу. При навчанні дітей-аудіалів, більш ефективним буде словесна подача матеріалу, застосування пояснення, бесід, розповідей. Для дітей-візуалів, слід використовувати методи ілюстрації, демонстрації, візуалізації, спостереження. Діти –кінестетики краще сприймуть навчальний матеріал, якщо його зробити наочно-образними, використовуючи порівняння, метафори, епітети. Для дітей–логіків матеріал слід систематизувати, логічно вибудувати, застосовувати послідовність викладу.

Ці та інші психологічні чинники сприятимуть створенню саме тих комфортних умов навчання дитини, які забезпечать найбільш високий рівень сприйняття навчального матеріалу та його засвоєння,

Отже, застосування особистісно орієнтованих технологій навчання у музичній освіті і навчанні потребує особливої уваги з боку вчителя, вибору саме такої технології, яка буде найбільш сприятливою для реалізації можливостей і здібностей дитини, забезпечення комфортності здійснення навчальної діяльності та сприятиме тому, що навчання стане сферою самоствердження особистості дитини.

Література:

1. Горбенко С.С. Історія гуманізації музичної освіти дітей шкільного віку: Нвчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання. – Житомир: В.Б.Котвицький, 2008.- 416с.

2. Освітні технології. Навчально-методичний посібник/О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін.; за аг.ред.О.М.Пехоти. – К.: А.С. К., 2001.- 255с.